

“Μονάχα στην Ελλάδα προσκυνείται η Παναγία με τον πρεπουμένο τρόπο”

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Του Φώτη Κόντογλου

Έλληνική Δημιουργία, τεύχος 37, Χρ. Έκδοσης: 1949

«Έσένα πού είσαι ζωντανή κι βωτός τοῦ Θεοῦ, ἄς μή σέ ἀγγίζει ὁλότελα χέρι ἄπιστο, ἀλλά χεῖλια πιστά ἄς ψάλλουνε δίχως νά σωπάσουνε τή φωνή τοῦ ἀγγέλου (ὁ ὕμνωδός θέλει νά πεῖ τή φωνή τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, πού εἶπε «εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί») κι ἄς κρᾶζουνε: «Ἀληθινά, εἶσαι ἀνώτερη ἀπ’ ὅλα Παρθένε ἀγνή».

(«Ὡς ἐμπύχῳ Θεοῦ κι βωτῷ ψαυέτῳ μηδαμῶς χεῖρ ἀμυήτων· χεῖλη δέ πιστῶν τῇ

Θεοτόκω άσιγήτως φωνήν τοῦ ἀγγέλου ἀναμέλποντα, ἐν ἀγαλλιάσει βοάτω: Ὅντως ἀνωτέρα πάντων ὑπάρχεις, Παρθένε ἀγνή»)

Ἀλλοίμονο! Ἀμύητοι, ἄπιστοι, ἀκατάνυχτοι, εἵμαστε οἱ πιό πολλοί σήμερα, τώρα πού ἔπρεπε νά προσπέσουμε μέ δάκρυα καυτερά στήν Παναγία καί νά ποῦμε μαζί μέ τό Θεόδωρο Δούκα τό Λάσκαρη, πού σύνθεσε μέ συντριμμένη καρδιά τόν παρακλητικό κανόνα: «Ἐκύκλωσαν αἱ τοῦ βίου με ζάλαι ὥσπερ μέλισσαι κηρῖον, Παρθένε». «Σάν τά μελίσσια πού τριγυρίζουνε γύρω στήν κερήθρα, ἔτσι κ' ἐμένα μέ ζώσανε οἱ ζαλάδες τῆς ζωῆς καί πέσανε ἀπάνω στήν καρδιά μου καί τήν κατατρυπᾶνε μέ τίς φαρμακερές σαῖτες τους. Ἄμποτε, Παναγία μου, νά σέ βρῶ βοηθό, νά μέ γλυτώσεις ἀπό τά βάσανα».

Μά ποιός ἀπό μᾶς γυρεύει βοήθεια ἀπό τήν Παναγία, ἀπό τό Χριστό κι' ἀπό τούς ἁγίους; Γυρεύουμε βοήθεια ἀπό τό κάθε τί, παρεκτός ἀπό τό Θεό. Ἀλλά τί βοήθεια μποροῦνε νά δώσουνε στόν ἄνθρωπο τά εἰδωλα τά λεγόμενα «ἐπιστήμη» καί «τέχνη»; Ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ ἀναχωρητής λέγει: «Σ' ὅλους τοὺς δρόμους πού πορεύονται οἱ ἄνθρωποι σέ τοῦτον τόν κόσμο δέ βρίσκουν σέ κανένα τήν εἰρήνη, ὡς πού νά σιμώσουμε στήν ἐλπίδα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλοίμονο, οἱ πιό πολλοί ἄνθρωποι εἶναι «οἱ μή ἔχοντες ἐλπίδα», ὅπως λέγει ὁ Παῦλος. Ὅποιος δέν ἔχει τήν πίστη μέσα στήν καρδιά του, τί ἐλπίδα μπορεῖ νάχει; Ὅπου ν' ἀκουμπήσει ὅλα εἶναι σάπια. Γι' αὐτό κι' ὁ ὕμνογράφος πού εἶπαμε, λέγει στήν Παναγία: «Ἀπορήσας ἐκ πάντων, ὀδυνηρῶς κράζω σοι. Πρόφθασον, θερμή προστασία, καί τήν βοήθειαν, δός μοι τῷ δούλῳ σου τῷ ταπεινῷ καί ἀθλίῳ». «Ὅλα, λέγει τά δοκίμασα, μά κανένα πράγμα δέ μπόρεσε νά μέ ξαλαφρώσει. Γιά τοῦτο φωνάζω ἐσένα μέ θρῆνο πικρό, καί λέγω: Πρόφτασε καί δῶσε τή βοήθειά σου σέ μένα τόν ταπεινό κι' ἄθλιο δοῦλο σου».

Ἡ Παναγία εἶναι ἡ ἐλπίδα τῶν ἀπελπισμένων, ἡ χαρά τῶν πικραμένων, τό ραβδί τῶν τυφλῶν, ἡ ἄγκυρα τῶν θαλασσοδαρμένων, ἡ μάνα τῶν ὀρφανεμένων. Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι πονεμένη θρησκεία, ὁ ἴδιος ὁ Χριστός καρφώθηκε ἀπάνω στό ξύλο· κ' ἡ μητέρα του ἡ Παναγία πέρασε κάθε λύπη σέ τοῦτον τόν κόσμο. Γι' αὐτό καταφεύγουμε σέ κείνη πού τήν εἶπανε οἱ πατεράδες μας: «Καταφυγή», «Σκέπη τοῦ κόσμου», «Γοργοεπήκοο», «Γρηγοροῦσα», «Ὁξεῖα ἀντίληψη», «Ἐλεοῦσα», «Ὁδηγήτρια», «Παρηγορίτισσα» καί χίλια ἄλλα ὀνόματα, πού δέν βγήκανε ἔτσι ἀπλά ἀπό τά στόματα, ἀλλά ἀπό τίς καρδιές πού πιστεύανε καί πού πονοῦσανε.

Μονάχα στήν Ἑλλάδα προσκυνεῖται ἡ Παναγία μέ τόν πρεπούμενο τρόπο δηλ. μέ δάκρυα μέ πόνο καί μέ ταπεινή ἀγάπη. Γιατί ἡ Ἑλλάδα εἶναι τόπος πονεμένος, χαροκαμένος, βασανισμένος ἀπό κάθε λογῆς βάσανο. Κι' ἀπό τούτη τήν αἰτία τό ἔθνος μας στά σκληρά τά χρόνια βρίσκει παρηγοριά καί στήριγμα στά ἁγιασμένα

μυστήρια τῆς ὀρθόδοξης θρησκείας μας, καί παραπάνω ἀπό ὅλα στό Σταυρωμένο τό Χριστό καί στή χαροκαμένη μητέρα του, πού πέρασε τήν καρδιά της σπαθί δίκοπο.

Σέ ἄλλες χῶρες τραγουδᾶνε τήν Παναγία μέ τραγούδια κοσμικά, σάν νᾶναι καμιά φιληνάδα τους, μά ἐμεῖς τήν ὑμνολογοῦμε μέ κατάνυξη βαθειά, θαρρετά μά μέ συστολή, μέ ἀγάπη μά καί μέ σέβας, σάν μητέρα μας μά καί σάν μητέρα τοῦ Θεοῦ μας. Ἀνοίγουμε τήν καρδιά μας νά τή δεῖ τί ἔχει μέσα καί νά μᾶς συμπονέσει.

Ἡ Παναγία εἶναι ἡ πικραμένη χαρά τῆς Ὁρθοδοξίας, «τό χαροποιόν πένθος», «ἡ χαρμολύπη» μας, «ὁ ποταμός ὁ γλυκερός τοῦ ἐλέους», «ὁ χρυσοπλοκώτατος πύργος καί ἡ δωδεκάτειχος πόλις». Ἡ ὑμνωδία τῆς ἐκκλησίας μας εἶναι ἕνας παράδεισος, ἕνα μυστικό περιβόλι πού μοσκοβολᾷ ἀπό λογῆς-λογῆς μυρίπνοα ἄνθη, καί τά πιό μυρουδικά, τά πιό ἐξαίσια, εἶναι ἀφιερωμένα στήν Παναγία. Ὅλος ὁ κόσμος θλίβεται μαζί της καί μαζί της χαίρεται μέ μία χαρά πνευματική: «Ἐπί σοὶ χαίρει, Κεχαριτωμένη, πᾶσα ἡ κτίσις, ἀγγέλων τό σύστημα καί ἀνθρώπων τό γένος, ἡγιασμένε νάέ καί παράδεισε λογικέ, παρθενικόν καύχημα, ἐξ ἧς Θεός ἐσαρκώθη καί παιδίον γέγονεν ὁ πρό αἰώνων ὑπάρχων Θεός ἡμῶν».

Ἀπορεῖς τί νά πρωτοδιαλέξεις ἀπ' αὐτή τήν ὑμνολογία τῆς Θεοτόκου! Θαρρεῖς πώς ὁ ἀγέρας, τά βουνά, οἱ θάλασσες τῆς Ἑλλάδας, τά χωριά οἱ πολιτεῖες, γεμίσανε εὐωδία πνευματική ἀπ' αὐτό «τό χρυσοῦν θυμιατήριον», ἀπ' αὐτή «τήν μανναδόχον στάμνον» πού ἔχει μέσα «μύρον τό ἀκένωτον». Οἱ γυναῖκες μας εἶναι στολισμένες μέ τ' ὄνομά της, τά βουνά μας, οἱ κάμποι, τά νησιά, τ' ἀκροθαλάσσια εἶναι ἡγιασμένα ἀπό τά ξωκλήσια της, τά καράβια μας ἔχουν γραμμένο ἀπάνω στή μάσκα καί στήν πρύμνη τό γλυκύτατο τ' ὄνομά της. Ἀληθινά στήν Ἑλλάδα μας «ἐπί Σοὶ χαίρει, Κεχαριτωμένη, πᾶσα ἡ κτίσις», «γιά Σένα, χαίρεται ὅλη ἡ πλάση». Στή κοίμησή σου, θαρρεῖς πώς ἡ χαρά γίνηκε πιό μεγάλη, ἡ θλίψη ἄλλαξε σέ ἀγαλλίαση, ἡ ἐλπίδα ζωήρεψε ἀντί νά ἀποσκιάσει καί πλημμύρησε τίς καρδιές μας.

Τ' ἀγέρι φουσᾷ γλυκύτερα στά κουρασμένα πρόσωπά μας, τά δέντρα σάν νά γενήκανε πιό χλωρά, τ' αὐγουστιάτικο κύμα σάν νά ἄρμενίζει πιό δροσερό μέσα στό πέλαγο καί ἀφρίζει φουσκωμένο ἀπό χαρά μεγάλη, τό κάθε τί πανηγυρίζει κι' ἀγάλλεται.. ὦ! Τί θάνατος λοιπόν εἶναι αὐτός, πού γέμισε τήν οἰκουμένη καί τίς καρδιές μας μέ τή χαρά τῆς ἀθανασίας! Καί καλῶτατα ψέλνει ὁ ὑμνωδός: «Ἐν τῇ γεννήσει τήν παρθενίαν ἐφύλαξας, ἐν τῇ κοιμήσει τόν κόσμον οὐ κατέλιπες, Θεοτόκε. Μετέστης πρός τήν ζωήν, μήτηρ ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς, καί ταῖς πρεσβείαις ταῖς σαῖς λυτρουμένη ἐκ θανάτου τάς ψυχᾶς ἡμῶν». Ἀληθινά λέγει καί σ' ἕνα ἄλλο τροπάρι: «Τῇ ἀθανάτῳ σου κοιμήσει, Θεοτόκε, μήτερ τῆς ζωῆς...».

Ἀλλά τό ξαναλέγω. Τί νά πεῖ κανένας πρῶτα καί τί ὕστερα, ἀπό τά τόσα

πνευματικά ύμνολογήματα πού προσφέρανε οί ὀρθόδοξες καρδιές στήν Παναγία, στό «Ρόδον τό ἀμάραντον», πού μοσκοβόλησε καί ἀγίασε τήν καταβασανισμένη τήν Ἑλλάδα! Τήν ὕμνολογήσανε μέ τά λόγια, μέ τήν ψαλμωδία, μέ τή ζωγραφική, μέ τό σκαλισμένο ξύλο, μέ τ' ἀσήμι, μέ τό μάλαμα, μέ τό κηρομάστιχο, μέ κάθε τίμιο κι' ἀγιασμένο πράγμα πού μπορεί νά χρησιμέψει στόν ἄνθρωπο γιά νά μπορέσει νά δείξει τήν ἀγάπη του, τό σέβας του, τή χαρά του, τήν πίκρα του, κι' ὅ,τι ἄλλο ἀγνό αἶσθημα ἔχει μέσα στά φύλλα τῆς καρδιάς του. Τό νά πιάσει κανένας νά τά ἱστορήσει καταλεπτῶς, θά ἦτανε σάν νά 'θελε νά μετρήσει τήν ἄμμο τῆς θάλασσας; Γιά τοῦτο ἀνθολογαῖμε λιγοστά λουλούδια ἀπό τῆς ὕμνωδίας τό ἀγιόκλημα «εἰς ὁσμήν εὐωδίας πνευματικῆς»

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἄς μεταγράψουμε λίγα λόγια ἀπό τίς Καταβασίεις τοῦ Ἀκάθιστου ὕμνου «Ἀνοίξω τό στόμα μου», πού εἶναι τό βυζαντινότατο, ὅλη ἡ Κωνσταντινούπολη πνευματικά πανηγυρίζει. Στοχασθεῖτε καλά ἐκείνη τήν ἐξαίσια γ' ὠδή πού λέγει: «Τούς σους ὕμνολόγους Θεοτόκε, ὡς ζῶσα καί ἄφθονος πηγή, θίασον συγκροτήσαντας πνευματικόν, στερέωσον καί ἐν τῇ θείᾳ δόξῃ σου στεφάνων δόξης ἀξίωσον».

Οὐράνια ἀπηχήματα!: «Τούς ὕμνολόγους σου, Θεοτόκε, πού συγκροτήσανε ἕναν πνευματικό θίασο, στερέωσέ τους, Ἐσύ πού εἶσαι ζωντανή ὡς ἄφθονη πηγή. Καί μέ τή θεία δόξα σου, ἀξίωσέ τους νά φορέσουν τῆς δόξας τά στέφανα»· ἡ θ'. ὠδή πού λέγει: «Ἄπας γηγενής σκιρτάτω τῷ πνεύματι λαμπαδουχούμενος πανηγυρίζέτω δέ αὐλῶν νόων φύσις, γεραίρουσα τά ἱερά θαυμάσια τῆς θεομήτορος, καί βοάτω, Χαίροις, παμμακάριστε Θεοτόκε, ἀγνή, ἀειπάρθενε.»

Ἐκεῖνα τά πανηγυρικά αὐτόμελα πού ψέλνουνε στόν ἑσπερινό τῆς Κοιμήσεως, μέ μέλος θριαμβευτικό καί μέ πνευματική μεγαλοπρέπεια! Ποιός χριστιανός Πίνδαρος τά σύνθεσε, Πίνδαρος ἀγιασμένος! «Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος! ἡ πηγή τῆς ζωῆς ἐν μνημείῳ τίθεται, καί κλιῖμαξ πρός ουρανόν ὁ τάφος γίνεται! Εὐφραίνου Γεθσημανή, τῆς Θεοτόκου τό ἅγιον τέμενος. Βοήσωμεν οἱ πιστοί, τόν Γαβριήλ κεκτημένοι ταξίαρχον: Κεχαριτωμένη, χαῖρε, μετά σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ διὰ Σοῦ τό μέγα ἔλεος.»

Ποταμός μέγας καί βουερός ἀναβρύζει καί μᾶς δροσίζει, καί πίνουνε νερό δροσερό ψυχές ξερές καί διψασμένες! Κοίταξε πάθος καί μεράκι πού ξεχειλίζει ἀπό καιγόμενη καρδιά! Ὁ ὕμνωδός, ἀντί νά κλάψει γιά τήν Παναγία πού εἶναι μπροστά του ξαπλωμένη ἀπάνω στήν κλίνη της, τυλιγμένη μέ τό μαφόρι της μέ κλεισμένα τά μάτια της πού δίνανε παρηγοριά στήν ἀνθρωπότητα, μέ σταυρωμένα τά ἄχραντα χέρια της, πού βαστάξανε τό Χριστό καί τόν ἀναθρέψανε, πεθαμένα σάν τόν κάθε ἄνθρωπο, ἀντίς λέγω νά κλάψει, ἀφοῦ πρῶτα ἀπορεῖ πῶς ἡ πηγή τῆς ζωῆς κείται στό μνημα, μονομιᾶς κράζει μέ δάκρυα στά μάτια, πλήν δάκρυα

χαρᾶς: «Εὐφραίνου Γεθσημανή, πού ἔχεις θησαυρισμένο τό ἅγιο σκήνωμα τῆς Θεοτόκου.» Κ' ὕστερα στρέφει στούς χριστιανούς πού εἶναι μέσα στήν ἐκκλησία καί τούς λέγει μέ τόν ἴδιο πνευματικό οἶστρο. «Ἄς κρᾶξουμε ὅλοι μαζί στήν Παναγία, ἔχοντας γιά πρωτοψάλτη τόν ἀρχάγγελο Γαβριήλ, πού τή χαιρέτισε μέ τά ἴδια λόγια κατά τή χαρούμενη, μέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κι' ἄς ποῦμε: «Κεχαριτωμένη, χαῖρε, μαζί σου εἶναι ὁ Κύριος, πού δωρίζει στόν κόσμο μέ ἐσένα, τό μέγα ἔλεος».

Θάνατος δέν ὑπάρχει ἐδῶ πέρα πού εἶναι ἡ μητέρα τῆς Ζωῆς. Κι' οὔτε μοιρολόγια καί ξόδια θρηνητερά, παρά χαρά ἀνεκκλάλητη, γάμος πνευματικός, τράπεζα ἁγιασμένη πού ἔχει ἀπιθωμένο πάνω της τόν ἄρτο τῆς ζωῆς καί τό κρασί τῆς ἀθανασίας, καί πίνουνε οἱ χριστιανοί καί μεθᾶνε ἕνα μεθύσι ἅγιο, ἀγνό, ἄμωμο καί δέν βρίσκονται πιά μπροστά σ' ἕνα λείψανο πού τό κηδεύουνε, ἀλλά βρίσκονται στή Ναζαρέτ, στό σπίτι τό χαρούμενο καί τό μοσκοβολημένο ἀπό τήν παρθενική εὐωδία τῆς Παναγίας, τότε πού ἦτανε δεκάξη χρονῶν, κατά κείνη τήν ἡμέρα πού ἔγινε ὁ Εὐαγγελισμός, καί κρᾶζουνε γηθόσυνα οἱ λιγόζωοι οἱ ἄνθρωποι σά νά 'ναι ἀθάνατοι, μαζί μέ τόν ἀρχάγγελο Γαβριήλ : «Κεχαριτωμένη, χαῖρε, μετά σοῦ ὁ Κύριος!» Ἡ Κοίμηση γίνεται Εὐαγγελισμός, ἡ θλίψη μεταλλάσσεται σέ χαρά!

Ναί, Δέν ὑπάρχει ἀληθινή χαρά, παρά μονάχα στό Χριστό κι' αὐτή ἡ χαρά εἶναι ἕνα ἀμάραντο λουλούδι, πού ἔχει τή ρίζα του στόν πόνο. Οἱ ἄλλες οἱ χαρές εἶναι χαρές ψεύτικες, χωρίς ρίζα.

Τά μάτια μου εἶναι θολωμένα ἀπό τά δάκρυα τώρα πού γράφω αὐτά τά λόγια του Χριστοῦ μας. Αὐτά τά λίγα λόγια τά φύλαξε ἡ ἀνθρωπότητα στήν καρδιά της καί μ' αὐτά κλαίει καί μ' αὐτά χαίρεται. Αὐτά τά λόγια γενήκανε θεμέλιο τῆς Ὁρθοδοξίας, καί μεταλλαχτήκανε σέ λογῆς-λογῆς ἁγιασμένα αἰσθήματα καί βγήκανε ἀπό τίς καιόμενες καρδιές τῶν ἁγίων ἀνθρώπων καί εὐωδιάσανε τόν κόσμο. Ἀπό τόν ἕναν γινήκανε ὕμνοι, ἀπό τόν ἄλλον εἰκονίσματα, σέ ἄλλον γινήκανε προσευχή, σέ ἄλλον ψαλμός, σέ ἄλλον ἐκκλησιά μέ κουμπέδες καί μέ ἁγιατράπεζα, σέ ἄλλον θυσία τοῦ μάταιου κόσμου καί βουβή κατάνυξη. Αὐτά τά λόγια του Χριστοῦ σταθήκανε πηγὴ καί ἔμπνευση καί γιά τό θρηνητικό ἀηδόνι τῆς ἔρημος, θέλω νά πῶ γιά τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος, σέ ὅσα ἔγραψε γιά τό «Χαροποιόν πένθος»: «Ὅποιος κλαίει, λέγει αὐτός ὁ ἅγιος, καί πικραίνεται γιά τό Θεό, ἐκεῖνος ἀξιώνεται νά δεῖ στή ψυχὴ του τήν οὐράνια καί θεία παρηγοριά. Κι' αὐτή ἡ οὐράνια παρηγοριά εἶναι κάποια ἀνακούφιση καί θεϊκὴ ἀλάφρωση, πού παρηγορᾷ τήν πονεμένη καί πικραμένη ψυχὴ, ὅπου θλίβεται γιὰτί χωρίσθηκε ἀπό τό Θεό μέ τίς ἁμαρτίες της. Καί τούτη ἡ χαριτωμένη βοήθεια ἀλλάζει τά πονεμένα δάκρυα τῆς ψυχῆς, πού εἶναι καταφαρμακωμένα, σέ κάποια παρηγοριά θαυμαστή.

Ὅποιος πορεύεται μ' αὐτὴ τὴ λύπη τοῦ Θεοῦ, αὐτός ἀκατάπαυστα γιορτάζει κάθε

μέρα κι' αγάλλεται ή ψυχή του. Τοῦτο τό ἅγιο καί θεάρεστο κλάψιμο εἶναι μία λύπη ἀλησμόνητη τῆς ψυχῆς, μία ὄρεξη πονεμένης καρδιάς, πού γυρεύει μέ μεγάλη θέρμη τό Θεό ὅπου τόν ἐπιθυμᾷ πάντα της.

Κράτα λοιπόν καλά τή χαριτωμένη καί τήν ἡμερη καί τήν ἅγια λύπη, πού κάνει τή ψυχή σου νά θλίβεται ἀντάμα καί νά χαίρεται. Ἐγώ, λογιάζοντας καλά τήν ἐνέργεια τούτη τῆς ἁγίας κατάνυξης, ζεσταίνουμε καί θαυμάζω, πῶς ἐτοῦτο πού λέγεται κλάψιμο καί λύπη, καί πού φαίνεται πολύ πικρό κι' ἀβάσταχτο, ἔχει μέσα του πλεγμένη καί σμιγμένη τή χαρά, καί τήν εὐφροσύνη, ὅπως εἶναι σμιγμένο τό κερί μέ τό μέλι στήν μελόπιτα. Καί σέρνει ἐκείνους πού τήν ἀξιωθήκανε μέ πόθο μεγάλο καί μέ πολλήν ἀγάπη, καί φοβοῦνται νά μήν τήν χάσουνε, καί τήν φυλάγουνε περισσότερο ἀπ' ὅσο φυλάγουνε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τ' ἀκριβά πετράδια καί τ' ἀσημοχρύσαφα. Εἶναι μία ἡμερη χαρά κ' ἓνα θεϊκό χάρισμα. μέ τό ὁποῖο στολίζει ὁ Θεός τούς φίλους του, καί κάνει νά ἔχουνε μίαν ἀληθινή χαρά καί ὄρεξη γιά τό Θεό, πού 'ναι συντροφιασμένη μέ κάποια θεραπευτική λύπη ὅπου δέν ἔχει μέσα της καμιά σαρκική ἀγάπη, παρά μονάχα μιᾷ παρηγοριά ἀγγελική καί οὐράνια. Μέ τήν ὁποία παρηγορά ὁ Θεός κρυφά ἐκείνους πού συντρίβουνε μέ πόνο καί μέ ταπείνωση τήν καρδιά τους.»

Ἄμποτε νά τήν ἀξιωθοῦμε κ' ἐμεῖς, μέ τή χάρη τῆς Παναγίας πού γιορτάζουμε. Ἀμήν.

**ΠΗΓΗ: Εκ του ιστοτόπου Ενορίας Ιερού Ναού Αγίας Ζώνης Πατησίων
agiazoni.gr**